

Вих. № 322 від 29 квітня 2022 року

Членам Комітету Верховної Ради України з
питань правової політики

Щодо Проекту Закону проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності з примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану» (реєстр. №7317 від 26.04.2022)

Шановні колеги!

Перш за все, дозвольте від імені Асоціації правників України висловити Вам повагу та звернутись до Вас з приводу наступного.

Асоціація правників України (далі - Асоціація) є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує понад 6 000 правників із метою сприяння втіленню в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудові правової держави та розвитку юридичної професії.

До лав Асоціації входить значна кількість провідних експертів із різних сфер науки та практики, які у свою чергу, володіють унікальними знаннями і широким практичним досвідом у відповідних галузях.

Зокрема, на базі Асоціації активно функціонує Комітет з конкурсного права (далі – Комітет АПУ), серед пріоритетів і завдань якого є робота над найбільш актуальними питаннями профільного законодавства.

Експерти Комітету АПУ проаналізувавши проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності з примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану» (реєстр. №7317 від 26.04.2022), висловлюють своє занепокоєння деякими положеннями законопроекту.

Зазначеним законопроектом пропонується, зокрема заборонити примусове виконання рішень, боржниками за якими є:

- юридичні особи, які здійснюють діяльність з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», діяльність з водопостачання та водовідведення відповідно до Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», діяльність з вирощування сільськогосподарських культур, тваринництва, виробництва харчових продуктів, надання доступу до мережі Інтернет, виробництва вакцин, дослідження у сфері біологічних наук, космічну діяльність відповідно до Закону України «Про космічну діяльність»;
- рішень, боржниками за якими є підприємства оборонно-промислового комплексу, органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, установи та організації, які входять до складу Збройних Сил України, підприємства залізничного транспорту;

- рішень про стягнення з фізичної особи заборгованості за житлово-комунальні послуги.
- Заборонити примусове виконання приватними виконавцями виконавчих написів нотаріусів.

Також законопроект пропонує, аби у період дії воєнного стану постанова або інший процесуальний документ (або їх частина), винесені у виконавчому провадженні приватним виконавцем, якщо вони суперечать вимогам закону, можуть бути скасовані за зверненням сторони виконавчого провадження або особи, права якої порушені, постановою керівника органу державної виконавчої служби, який входить до складу структурного підрозділу Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері примусового виконання рішень, або керівника структурного підрозділу територіального органу Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері примусового виконання рішень на території виконавчого округу приватного виконавця, крім випадків коли наявна інформація про судове провадження, ініційоване особою яка подала звернення, у зв'язку із спором між тими самими сторонами, з такого самого предмета і тієї самої підстави.

Також законопроект змінює порядок притягнення приватних виконавців до дисциплінарної відповідальності. В період воєнного стану не провадяться планові та позапланові перевірки приватних виконавців, не діє Дисциплінарна комісія приватних виконавців при Міністерстві юстиції України.

При цьому, діяльність приватного виконавця може бути зупинена строком на три місяці на підставі наказу Міністерства юстиції України за поданням керівника структурного підрозділу Міністерства юстиції України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері примусового виконання рішень, у разі виявлення ознак порушення приватним виконавцем при здійсненні своєї діяльності вимог законодавства. Протягом десяти робочих днів з дня закінчення зазначеного строку або дня припинення або скасування воєнного стану Міністерство юстиції видає наказ про поновлення діяльності приватного виконавця.

Асоціація правників України зазначає наступне.

Відповідно до статті 12-2. Закону України «Про правовий режим воєнного стану», повноваження судів, органів та установ системи правосуддя, передбачені Конституцією України, в умовах правового режиму воєнного стану не можуть бути обмежені.

Згідно статті 129-1 Конституції України, держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд. Виконавче провадження є завершальною стадією судового процесу.

АПУ із розумінням ставиться до тимчасової неможливості виконання судових рішень боржниками за якими є підприємства оборонно-промислового комплексу, органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, установи та організації, які входять до складу Збройних Сил України.

Разом із тим законопроект також пропонує заборонити примусове виконання рішень, боржниками за якими є:

- юридичні особи, які здійснюють діяльність з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», діяльність з водопостачання та водовідведення відповідно до Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», діяльність з вирощування сільськогосподарських культур, тваринництва, виробництва харчових продуктів, надання доступу до мережі Інтернет, виробництва вакцин, дослідження у сфері біологічних наук, космічну діяльність відповідно до Закону України «Про космічну діяльність».

-

При цьому, в законопроекті відсутні чіткі критерії віднесення тих чи інших юридичних осіб до таких, примусове виконання судових рішень відносно яких заборонено. Відсутнє також розуміння того, яким чином це можливо визначити на стадії відкриття виконавчого провадження. Створення відповідного реєстру таких підприємств законопроект не пропонує.

До того ж законопроект на час військового стану фактично ліквідує незалежність інституту приватних виконавців та допускає можливість втручання у виконавче провадження з боку посадовців Міністерства юстиції України шляхом скасування постанов або інших процесуальних документів приватного виконавця (в тому числі і постанов про накладення арешту на кошти та майно) постановою керівника органу державної виконавчої служби за зверненням сторони виконавчого провадження або особи, яка вважає що її права порушено.

При цьому нівелюється роль судового контролю за виконанням рішень, визначеного статтею 129-1 Конституції України.

Корупційні ризики законопроекту закладені у положеннях, які передбачають зупинення діяльності приватного виконавця на підставі наказу Міністерства юстиції України за поданням керівника відповідного структурного підрозділу, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері примусового виконання рішень України у разі виявлення ознак порушення законодавства приватним виконавцем при здійсненні свої діяльності.

Водночас жодний перелік таких ознак не встановлюється, як і факт заподіяння оскаржуваними рішеннями шкоди чи ступінь вини виконавця. Під вказане визначення фактично підпадає будь-яке формальне порушення, а наявність або відсутність ознак такого порушення на суб'єктивну думку посадової особи Міністерства юстиції України і слугуватиме підставою для зупинення діяльності приватного виконавця.

Процедура притягнення до дисциплінарної відповідальності фактично спрощується і зводиться до власного розсуду посадовця Мінюсту, без проведення перевірки, без надання пояснень та без процедури розгляду питання Дисциплінарною комісією приватних виконавців при Міністерстві юстиції України.

Враховуючи наведене, Асоціація вважає, що проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності з примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану» має бути відхилений, або ж суттєво доопрацьований. Комітет Асоціації правників України з конкурсного права готовий долучитися до такого доопрацювання.

**З повагою
Президентка АПУ**

Анна Огречук